

sommige gevallen wel juist, is echter voor die, waarop ik in mijn artikeltje het oog had, niet zonder meer in toepassing te brengen. Eensdeels is er niet altijd aanwijzing voor resectie van de middelste schelp of openen van het zeefbeen-labyrinth, anderdeels zijn deze maatregelen bij kleine dood-zieke kinderen vaak niet of niet volledig genoeg uit te voeren. Is men niet vooraf zeker, in staat te zijn om, hetzij den kop van de middelste schelp aan de basis te amputeeren, of het zeefbeen ruim te openen, daarbij rekening houdende met de reactieve zwelling van het ontstoken zeefbeenslijmvlies, die na deze ingrepen verwacht kan worden, dan late men die handelingen liever achterwege, als zijnde ondoeltreffend en mogelijk nadeelig. De „ingreep van buiten” (insnijding van het periost van den oogkaswand), die dan wellicht noodig zal zijn, is waarlijk niet zoo ernstig en zeker afdoende.

Rotterdam, 1 September 1918.

W. SCHILPEROORT.

BESTRIJDING VAN BESMETTELIJKE ZIEKTEN.

Het artikel van H. C. MEES (*Ned. Tijdschr. v. Geneesk.* van 3 Augustus 1918) geeft mij de volgende opmerkingen in de pen. In het algemeen is het zeer twijfelachtig, of het gewenscht zou zijn de opgroeiende jeugd geheel en al te beveiligen tegen alle smetstoffen. Stel, dat dit voor de een of andere smetstof gelukte, dan zou een eventuele besmetting op lateren leeftijd allicht zeer ernstige gevolgen hebben. Het komt dus erop aan voor vele smetstoffen, door geleidelijke kleine besmettingen, een betrekkelijke onvatbaarheid te verkrijgen; een doseering die, omdat met zoovele onbekenden gewerkt wordt, moeilijk is, maar die toch zoo goed mogelijk geregeld zal moeten worden.

Ten einde nu massale besmettingen te voorkomen, schijnt het mij noodzakelijk, zoo dicht mogelijk bij de bron der besmetting in te grijpen. De praktische uitvoerbaarheid van het dragen der beschuttende maskers voor kinderen op school en in het dagelijksch leven onbesproken latende, komt het er op aan te maken, dat gezonde of zieke smetstofdragers de smetstoffen in niet groote hoeveelheden tegelijk verspreiden. Tegen de verspreiding door ademstooten (hoesten, niezen) kan gewaakt worden door het vóór den mond houden van een zakdoek. Daar echter geen gezonde weet, of hij bij dat hoesten en niezen niet voor anderen schadelijke kiemen verspreidt, zou deze maatregel een voor *allen* geldende gewoonte moeten worden. Door dwang is hier weinig te bereiken; het gebruik zal eerst dan algemeen worden, wanneer het groote nut ervan door het meerendeel der bevolking zal ingezien en begrepen worden; door volksopvoeding dus; een vrij langdurig proces, waarbij de scholen, zoowel kweekscholen voor onderwijzers als lagere en andere, groote diensten zullen kunnen bewijzen. Wanneer deze maatregel algemeen mocht worden, zullen tevens de bezwaren opgeheven zijn, die nu vele tuberculösen ervan terughouden hem toe te passen. Het moet zóóver komen, dat iemand, die met onbedekten mond of neus hoest of niest, of hard spreekt in iemands nabijheid of in de buurt van onbedekte eet- of drinkwaren, met dezelfde oogen wordt aangezien als tegenwoordig een persoon, die in een volle kamer of tram, dan wel in een drukke straat, in den wilde gaat schieten.

's-Gravenhage, Augustus 1918.

Dr. C. J. DE BRUYN KOPS.

BRIEFWISSELING.

GENEESKUNDIGE SIGNIFICA.

Aleen naar aanleiding van het eerste opstel, dat ik aan dit onderwerp gewijd heb, mocht ik reeds vier ingezonden stukken ontvangen. Daar ik een reeks hoofd-artikelen er over geschreven heb, welke in de volgende weken zullen verschijnen, komt het mij practischer voor, met de plaatsing in hun geheel of in samenvatting en de beantwoording der reeds binnengekomen en nog te ontvangen opmerkingen te wachten tot de rij voltooid is.

Amsterdam, 3 September 1918.

G. VAN RIJNBEEK.